

STOCKHOLMS SKÄRGÅRD

Tiderna är ungefärliga

Ryssmasterna

De här tre öarna heter så för här stod ett slag mellan Sverige och Ryssland under "Rysshäringarna" 1719. Numera är öarna mer kända för den skarvskolloni som har tagit över. Skarvarnas spilling är så stark att all väktlighet dör. Men tydligen är det så att om skarvarna skulle ge sig av kommer öarna tack vare all gödsling att explodera i grönska.

Kapellskär

eller Kappelskär. Ja båda namnen används och är rätt. Här låg ett kapell på medeltiden och den gamla stavningen var "cappel". Från Kapellskär går linjer mot Åland, Paldiski i Estland och Nådendal i Finland.

Ålön

Här på Ålön låg det länge ett tegelbruk. Men mest är ön känd för det första flygrelaterade dödsfallet i Sveriges historia. 1890 skulle Kapten Rollo flyga med ballong vid Mosebacke på söder i Stockholm. Tricket var planerat så att Rollo skulle flyga upp med ballongen, släppa ut gasen, dala ner och sista biten landa med fallskärm. Allt gick fel. Rollo glömde fallskärmen och repet gick av. Så Rollo flög glatt vinkandes ut över skärgården. Efter ett par dagars letande återfanns Rollo död, här på Ålön.

Trälhavet

Det är ingen som riktigt vet varför det heter Trälhavet. Men en teori är att namnet är en förvrängning av namnet som står på en karta från 1640, "Trälhaffen" och alltså ska tolkas som Trälhamnen, en plats för leverans och försäljning av trälar. Var denna hamn låg är en helt annan fråga.

Stora Höggarn

Här på ön fanns sedan 1600-talet en krog, 1903 uppförde grosshandlaren Fritz Schmidt Stockholms första oljehamn, med oljecisterner, bergtrum för lagring av olja, en mot-tagningskaj för tankfartyg samt verkstäder och bostäder. Under åren 1915-1940 bodde ett 60-tal personer på ön. Den gamla krogen användes som skola. Idag håller cisterner på att rostas sönder.

Ålön

Här på Ålön låg det länge ett tegelbruk. Men mest är ön känd för det första flygrelaterade dödsfallet i Sveriges historia. 1890 skulle Kapten Rollo flyga med ballong vid Mosebacke på söder i Stockholm. Tricket var planerat så att Rollo skulle flyga upp med ballongen, släppa ut gasen, dala ner och sista biten landa med fallskärm. Allt gick fel. Rollo glömde fallskärmen och repet gick av. Så Rollo flög glatt vinkandes ut över skärgården. Efter ett par dagars letande återfanns Rollo död, här på Ålön.

Siaröfortet

Ligger egentligen på Kyrkogårdsön. Ön fick sitt namn då den användes som kyrkogård för Kolera-offer under mitten av 1800-talet. Fortet började byggas under första världskriget, men hann aldrig riktigt bli klart. Fortet var befäst även under andra världskriget, men blev snabbt föregat. Man övade beväringar fram till sextioalet, men sedan togs fortet ur bruk. Idag driver Blidsundsbolaget konferens och vandrarhem på ön. Förresten så hade vår store operasångare Jussi Björling sommarstuga på Siarö.

Oxdjupet

Oxdjupet är det smala sundet mellan Rindö och Värmdö. På Värmdö ligger Fredriksborgs Fästning. Och på Rindö ligger Oskar-Fredriksborg. Gustav Vasa började 1549 att fylla igen sundet, för att tvinga alla fartyg att ta vägen via Vaxholm och fästningen där. Man fyllde gamla fartyg med sten och sänkte dem sedan i sundet. Arbetet tog tid. Men efter Rysshäringarna 1719 beslöt man att bygga Fredriksborgs fästning på platsen i stället som skydd för Stockholm. 1735 stod fästningen klar och räknades då som en av de starkaste i Europa. 1877 byggdes Oskar-Fredriks Borg på Rindö och man började mudra sundet.

Furusund

"Furusund har haft en lång och intressant historia. Ända sedan 1200-talet har sundet varit en viktig plats som inlopp till det irre av Stockholms skärgård. Här har kritgats och bränts brännvin och 1719 brändes Furusund ner som många andra små skärgårdssamhällen under "Rysshäringarna". Men Furusund är nog mest känt för att vara Stockholms societetsparadis under slutet av 1800-talet. Stornietiden tog dock slut när vägförbindelsen till fastlandet blev klar 1953. Då förvandlades den gamla badorten till ett minne blott. Furusund förvandlades till ett semesterparadis för bilburna stockholmare och fritidsboende. Furusund har haft en säregen förmåga att attrahera intressanta människor, från August Strindberg, Astrid Lindgren och storsmugglaren Lill-John till Ever Taube med sin "Vals i Furusund". Vidare resploggen och godsägaren Karl von Scheven, krogaren och revyförfattaren Åke Balltorp och konstnären Sten Rinat. Andra kända kulturpersonligheter som vistats i Furusund var bl. a. Albert Engström, Anders Zorn, Carl Larsson och August Blanche".

